

Axborot texnologiya soha mutaxassislarini kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishda dual ta'limning afzaliklari (Germaniya tajribasi misolida)

*NamDPI dotsenti, p.f.n. Marg'ubaxon Eshnazarova Yunusaliyevna
NamDPI o'qituvchisi Nargiza Turdaliyeva
NamDPI matematika-informatika yo'nalishi 2-kurs talabasi Ibroximjon
Komiljonov*

Annotatsiya

Ushbu maqolada dual ta'limning bir nechta afzalliklari, IT sohasidagi foydali xususiyatlari ham yoritib berilgan. Ta'lim muassasalari va korxonalar o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati ta'kidlanib, ushbu modelni muvaffaqiyatli joriy etishga xizmat qiladigan pedagogik shart-sharoitlar bayon qilingan.

Kalit so'zlar: *dual ta'lim, dual ta'limning avzalliklari, IT sohasi, o'qitish modeli, Germaniya tajribasi*

Аннотация

В данной статье рассматривается несколько преимуществ дуального образования и его полезные особенности в сфере ИТ. Подчеркивается значение сотрудничества между образовательными учреждениями и предприятиями, а также описаны педагогические условия, способствующие успешной реализации данной модели.

Ключевые слова: *дуальное образование, преимущества дуального образования, сфера информационных технологий, модель обучения, опыт Германии.*

Annotation

This article discusses several advantages of dual education and its useful features in the IT field. The importance of cooperation between educational institutions and enterprises is emphasized, and the pedagogical conditions that contribute to the successful implementation of this model are described.

Key words: *dual education, advantages of dual education, information technology, learning model, German experience.*

Kirish

IT sohasini dual ta'lim orqali o'qitish, talabalarni amaliyotga tayyorlash, kasbiy tajribani o'stirish, mehnat bozori bilan integratsiya qilish va muvaffaqiyat imkoniyatlarini yaratishda yordam beradi. Bu esa o'z navbatida, IT sohada mutahassis bo'lishni istagan talabalar uchun qiziqarli bir imkoniyat bo'lib, sohadagi talabalarni mehnat bilan kasb olish bilan rag'batlantiriladi.

Shu bilan birga axborot texnologiyalar sohasini dual ta'lim yordamida o'rganish, talabalarni malaka va ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu tizimda talabalar nazariy bilimlarni ham ozlashtirishlari mumkin, so'ng amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu, axborot texnologiyalari sohasidagi kasbiy tajribani rivojlantirish va ko'nikma bilan nazariyani birlashtirish imkonini beradi.

Kasbiy faoliyatda dual talimdan foydalanishning bir nechta afzaligini sanab o‘tamiz:

1. **Talabalarni mustaqil o‘zlashtirish imkoniyati:** Dual talim talabalarda faol ishtirokini oshiradi. Bunda talabalar, o‘zlarining faolligini ko‘rsata olish, fikr bildirish, savollar va muammolarga javob berish orqali o‘zlashtirish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

2. **Ijtimoiy hamkorlik va erkin muloqot:** Dual talimda ko‘rgazma va erkin muloqot o‘quv jarayonini mustaqil o‘zlashtirishga imkon beradi. Professor - o‘qituvchilar bir-biriga ko‘maklashishadi, o‘quv resurslarni tayyorlashda va talabalarni baholashda hamkorlik qilishadi. Bu hamkorlik va muloqotlar, ta‘lim sifatini oshirishga imkon beradi.

3. **Ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish:** Dual talim, talabalarda ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Talabalar o‘zlarining fikrlarini tahlil qilish, professor-o‘qituvchilarning maslahatlarini hisobga olish, savollar tayorlash, muammolarni tahlil qilish orqali o‘zlarining bilim olish qobiliyatlarini rivojlantiradilar.

4. **Tarbiyalanish va qadriyat:** Dual talim, talabalarni hamkorlik, hurmat, ishbilarmonlik va boshqa ijtimoiy qadriyatlar asosida tarbiyalashga yordam beradi.

5. **Ta‘lim sifati:** Dual talimda qo‘shimcha ta‘lim metodlarini qo‘llash, talabalarda mustaqil o‘zlashtirish samaradorligini oshirishga olib keladi.

Axborot texnologiyalari sohasida ham dual ta‘limning bir nechta foydali xususiyatlari mavjuddir:

1. **Amaliyotga tayyorlash:** Dual ta‘lim tizimi talabalarga axborot texnologiyalari sohasi bo‘yicha amaliyot bilimlarini o‘zlashtirish imkonini beradi. Talabalar axborot texnologiyalari sohalarida dasturlash, tarmoq texnologiyalariga oid masala va muammolarni yechish kabi jarayonlarda ishtirok etib amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishlari mumkin.

2. **Kasbiy tajriba:** Dual ta‘lim tizimi talabalarda AT sohasi bo‘yicha kasbiy tajribani oshirishga imkon beradi. Ish joyida talabalar ish haqini oldindan bilish, ish bilan bog‘liq vazifalarni bajarganliklarini kuzatish orqali kasbiy tajribani oshirishlari mumkin.

3. **Soha bilan integratsiya:** Dual ta‘lim, talabalarni IT sohasiga integratsiya qilishga yordam beradi. Ish joyida talabalar, yangi texnologiyalar, dasturlar bilan tanishishlari hamda soha bo‘yicha malaka va ko‘nikmalarini oshirishlari mumkin. Shu bilan birga, ular ish tajribasi bilan integratsiyani amalga oshiradi.

4. **Muvaffaqiyat imkoniyatlari:** Dual ta‘lim talabalarga muvaffaqiyatlilik imkoniyatlarini beradi. IT sohasida kasb o‘rganish orqali, talabalar mehnat bozoridagi ish o‘rinlarida muvaffaqiyatli ish topishlari uchun imkoniyat yaratiladi. Bunda, ularning amaliyotdagi tajribalarini ta‘limdagi bilim va ko‘nikmalar bilan birlashtirishadi.

Dual ta‘lim tizimi IT sohasida malakali va biznes olamiga moslasha oladigan mutaxassislarni tayyorlashni maqsad qilgan. Ushbu sohadagi dasturlarda

talabalar IT koxonalarda ham bo‘lib o‘tadigan nazariy kurslarda qatnashadilar va ishlash orqali amaliy tajribaga ega bo‘ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mullaboyeva N. Kasbiy pedagogika. Namangan, 2019, -B. 158-161.
2. Shodmonova M. Dual ta’limni amaliyotda qo'llash. Science and innovation international scientific journal. 2022 № 3, -B. 356-358
3. Yusupova A. “Dual ta’lim tizimida psixologik-pedagogik muammolarini hal qilish yo‘llari”. “Namangan davlat universiteti ilmiy axborotnomasi” jurnal, 2023-y –B. 851-855
4. Yusupova A. Dual ta’limning asosiy xususiyatlari. “raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda fan – ta’lim – ishlab chiqarish integratsiyasini takomillashtirish istiqbollari ” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya. 2023-yil, 22-noyabr. –B. 96-98
5. Сидакова Л.В. Сущность и основные признаки дуальной модели обучения // Журнал «Образование и воспитание». № 2 (7). 2016. –С. 58-62